

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 427/2022-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hopferova s. r. o., Bajzova 2, Košice, proti postupu Okresného súdu Michalovce v konaní sp. zn. 15Er/124/2003 a proti jeho uzneseniu č. k. 15Er/124/2003-39 z 21. apríla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. júla 2022 domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom a uznesením okresného súdu v exekučnom konaní, ktoré navrhuje zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada finančné zadosťučinenie 200 eur.

II.

2. Povinnému bola za priestupok rozkazom polície, ktorý nadobudol vykonateľnosť 11. novembra 2000, uložená pokuta, ktorej zaplataenia sa polícia ako oprávnený domáhala návrhom na exekúciu. Okresný súd sťažovateľa ako súdneho exekútora 16. júla 2003 poveril vykonaním tejto exekúcie.

3. Sťažovateľ 17. februára 2020 vydal upovedomenie o zastavení exekúcie a výzvu oprávnenému na úhradu trov exekúcie podľa zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ukončení exekúcií“). Proti tomu podal oprávnený námietky, na ktoré okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka z 29. mája

2020 zrušil upovedomenie o zastavení exekúcie. Pritom vychádzal z § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch, podľa ktorého rozhodnutie o uložení pokuty za priestupok možno vykonať do troch rokov od uplynutia lehoty určenej na jej zaplatenie. Keďže pokuta nebola zaplatená do 11. novembra 2003 (troch rokov od vykonateľnosti rozkazu), právo oprávneného prekludovalo, čo zakladá dôvod zastavenia exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku, keďže exekučným titulom priznané právo zaniklo. Z toho okresný súd vyvodil, že exekúcia mala byť už skôr zastavená, a preto ju nemožno zastaviť podľa zákona o ukončení exekúcií. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal sťažovateľ sťažnosť, ktorá bola uznesením sudcu z 25. januára 2022 zamietnutá. Proti postupu okresného súdu a jeho uzneseniu z 25. januára 2022 podal sťažovateľ 11. apríla 2022 ústavnú sťažnosť, ktorá bola uznesením ústavného súdu z 28. apríla 2022 č. k. III. ÚS 261/2022-23 odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

4. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením okresný súd exekúciu podľa § 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017 zastavil a sťažovateľovi podľa § 243j Exekučného poriadku náhradu trov exekúcie nepriznal. V odôvodnení zdôraznil, že dôvodom na zastavenie exekúcie je preklúzia vymáhaného nároku, ku ktorej došlo ešte v roku 2003 a sťažovateľ napriek tomu dlhé roky viedol exekúciu, nepodal návrh na jej zastavenie, hoci to bolo jeho povinnosťou podľa § 57 ods. 4 Exekučného poriadku. Tento postup sťažovateľa okresný súd vyhodnotil ako dôvod hodný osobitného zreteľa podľa § 243j Exekučného poriadku, keďže sťažovateľ nepostupoval v súlade so zákonom a konal neehospodárne, keď nepodal návrh na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 4 Exekučného poriadku.

III.

5. Sťažovateľ namieta, že rozhodnutím a nesprávnym postupom došlo k porušeniu jeho práv, keďže exekúcia sa zastavila zo zákona o ukončení exekúcií 1. januára 2020, čo bolo dôvodom vydania upovedomenia o zastavení exekúcie, ktoré okresný súd nezákonne zrušil a exekúciu zastavil z dôvodu preklúzie. To malo za následok, že mu nebol priznaný nárok na náhradu trov exekúcie, o ktorom okresnému súdu neprináleží rozhodovať pri zastavení exekúcie zo zákona.

6. K nepriznaniu trov uviedol, že je neúnosné, aby vykonával exekúciu na vlastné náklady a nedostal od oprávneného ani paušálne trovy exekúcie, keďže pri zastavení exekúcie ešte pred účinnosťou zákona o ukončení exekúcií bola náhrada oprávneným znášaných trov vyššia. Podľa sťažovateľa namietané uznesenie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia a hoci ide o nízky nárok, pri zohľadnení množstva obdobných konaní by mu mohla vzniknúť vysoká škoda, čo predstavuje zásah do jeho majetkových práv.

IV.

7. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

8. Vo vzťahu k postupu okresného súdu z ústavnej sťažnosti nevyplývajú žiadne osobitné námietky, ako tie, ktoré smerujú k ústavnou sťažnosťou namietanému uzneseniu okresného súdu. Z dĺžky konania na okresnom súde sťažovateľ vyvodzuje porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Je zrejmé, že okresný súd podľa svojho vlastného právneho názoru v namietanom rozhodnutí mohol a mal už skôr exekúciu zastaviť z dôvodov, pre ktoré neskôr zrušil upovedomenie

sťažovateľa o zastavení exekúcie. K tomu však treba uviesť, že účastníkmi exekučného konania sú oprávnený a povinný, ktorých práv sa exekúcia týka. Súdny exekútor je štátom poverenou osobou na vykonanie exekúcie. Sťažovateľ v priebehu roky trvajúceho exekučného konania žiadnym spôsobom nedal podnet na zastavenie exekúcie a viedol ju aj napriek tomu, že došlo k preklúzii vymáhaného práva. Nečinnosťou okresného súdu, ktorá sa prejavila v tom, že okresný súd z vlastného podnetu exekúciu nezastavil, preto nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

9. Vo vzťahu k namietanému uzneseniu, ktorým súd exekúciu zastavil a nepriznal sťažovateľovi ako exekútorovi trovy exekúcie, je potrebné uviesť, že množstvo exekúcií bolo v dôsledku pasivity strán exekučného konania (oprávnených a povinných) z ich rôznych pohnútok vedených napriek tomu, že bol dôvod na ich zastavenie. Tak tomu bolo aj v prípade sťažovateľom ako exekútorom vedenej exekúcie. Jednou z reakcií zákonodarcu na tento stav bola novelizácia Exekučného poriadku zákonom č. 144/2010 Z. z., ktorým bol do Exekučného poriadku s účinnosťou od 1. júna 2010 zavedený § 57 ods. 4, podľa ktorého exekútor je povinný predložiť vec súdu bezodkladne po tom, ako nadobudne pochybnosti alebo zistí, že sú dôvody na zastavenie exekúcie. Práve porušenie tejto povinnosti bolo základom úvahy okresného súdu o posúdení veci sťažovateľa ako prípadu hodného osobitného zreteľa na to, aby sťažovateľovi nebola priznaná náhrada trov konania.

10. Rovnako bolo vedených množstvo exekúcií po dlhú dobu bez toho, aby sa podarilo vymôcť akúkoľvek čiastku na uspokojenie vymáhaného nároku. Tak tomu bolo aj v prípade sťažovateľom ako exekútorom vedenej exekúcie. Na tento jav reagoval zákon o ukončení exekúcií, z ktorého textu a z dôvodovej správy vyplýva, že jeho cieľom nie je zastaviť tie exekúcie, na zastavenie ktorých bol daný niektorý z dôvodov podľa Exekučného poriadku, ale osobitný dôvod spočívajúci v tom, že ide o exekúciu vedenú proti povinnému, u ktorého nebol po dlhú dobu zistený žiaden majetok, z ktorého by bolo možné uspokojiť nárok oprávneného.

11. V prípade sťažovateľom vedenej exekúcie došlo ku kumulácii dôvodov na zastavenie exekúcie, pričom k jej zastaveniu malo dôjsť ešte v roku 2003. Žiadna zo strán však návrh na zastavenie exekúcie z dôvodu preklúzie nepodala a takýto podnet napriek svojej povinnosti ustanovenej zákonom z roku 2010 nepodal ani sťažovateľ.

12. K nepriznaniu trov exekúcie je potrebné uviesť, že problematiku náhrady trov konania ústavný súd preskúmava zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností (IV. ÚS 248/08, IV. ÚS 182/09, IV. ÚS 481/2013), a to ak zistí, že rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý zakladá zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania. Otázka náhrady trov konania dosahuje ústavnoprávnu dimenziu tiež vtedy, pokiaľ by bol v procese interpretácie a aplikácie ustanovení všeobecne záväzného právneho predpisu zo strany všeobecného súdu obsiahnutý prvok svojvôle alebo extrémny rozpor s princípom spravodlivosti či celkom nedostatočného odôvodnenia vydaného rozhodnutia (I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, III. ÚS 47/2013, III. ÚS 457/2014, III. ÚS 609/2014).

13. Okresný súd nielen v namietanom rozhodnutí, ale aj v predchádzajúcich rozhodnutiach, ktorými bolo zrušené upovedomenie sťažovateľa o zastavení exekúcie, uprednostnil pred zákonom o ukončení exekúcií použitie všeobecných ustanovení Exekučného poriadku. V tejto súvislosti

zdôvodnil, prečo nie je dôvod na to, aby na sťažovateľom vedenú exekúciu boli použité ustanovenia osobitného zákona o ukončení exekúcií. Zvýraznenie toho, že sťažovateľ ako súdny exekútor bol povinný vec predložiť súdu bezodkladne po zistení dôvodov na zastavenie exekúcie, je ústavne udržateľným dôvodom nielen na to, aby nebol aplikovaný zákon o ukončení exekúcií, ale aj na to, aby dlhoročná pasivita sťažovateľa pri splnení jeho povinnosti podľa § 57 ods. 4 Exekučného poriadku mohla byť vyhodnotená ako dôvod hodný osobitného zreteľa podľa § 243j Exekučného poriadku. Toto ustanovenie osobitne zvýrazňuje, že v exekučnom konaní začatom pred 1. aprílom 2017 môže súd pri zastavení exekúcie z dôvodov hodných osobitného zreteľa nepriznať exekútorovi nárok na náhradu trov exekúcie, najmä vtedy, ak exekútor nepredložil súdu vec na zastavenie podľa § 57 ods. 4 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017.

14. V sťažovateľom vedenej exekúcii bol daný dôvod na jej zastavenie ešte v roku 2003 a od roku 2010 sťažovateľ z toho dôvodu mohol a mal predložiť súdu vec na zastavenie exekúcie. Sťažovateľ tak neurobil, čo viedlo k ďalšiemu takmer desaťročnému trvaniu exekúcie, pričom k jej zastaveniu z dôvodu daného už v roku 2003 došlo až potom, ako boli okresnému súdu predložené námietky oprávneného k upovedomeniu podľa zákona o ukončení exekúcií. Sám sťažovateľ k uplatneniu si svojho nároku na náhradu trov exekúcie konal nedbanlivo. Už predložením veci súdu v roku 2010 mohol docieľiť nielen zastavenie exekúcie, ale aj s tým súvisiace priznanie náhrady trov. Sťažovateľ v súlade s § 57 ods. 4 Exekučného poriadku nepostupoval ani po prijatí od 1. apríla 2017 účinného § 243j Exekučného poriadku, teda v čase priamej hrozby nepriznania náhrady trov konania. Preto záver okresného súdu o tom, že dlhoročnú pasivitu sťažovateľa ako súdneho exekútora možno zohľadniť ako dôvod hodný osobitného zreteľa, nemožno považovať za rozporný s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

15. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu je potrebné uviesť, že sťažovateľ namieta porušenie týchto práv v nadväznosti na namietané porušenie svojich práv na súdnu ochranu a na spravodlivý proces. Nepriznanie náhrady trov exekúcie sťažovateľovi ako súdному exekútorovi by mohlo predstavovať zásah do jeho právneho postavenia. K nepriznaniu náhrady trov však došlo zo zákonných dôvodov. Preto nejde o ústavne neprípustný zásah do jeho majetkovej sféry.

16. Takýto následok je ústavne udržateľný aj z toho dôvodu, že činnosť súdneho exekútora je charakteristická nielen jeho „monopolným“ postavením, ale aj tým, že jeho náhrada je regulovaná množstvom paušalizujúcich konštruktov, ktoré boli obsiahnuté nielen v siedmej časti Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017, ale aj vo vyhláske Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov v znení účinnom do 31. marca 2017. Účelom právnej úpravy náhrady trov konania v exekučnom konaní je zabezpečiť na strane jednej primeranú ekonomickú spravodlivosť medzi oprávneným, povinným a exekútorom, no na strane druhej aj efektívnosť súdneho rozhodovania v exekučných veciach. Rozhodovanie o trovách exekúcie ako vedľajšej otázke nie je základným účelom exekučného konania. Tomu zodpovedajú aj zjednodušené konštrukcie, ktoré sa môžu v tom či v onom prípade alebo v množstve exekučných vecí sťažovateľa zdať nespravodlivé. No treba ich vnímať aj vo vzťahu k ostatným konštrukciám o náhrade trov exekúcie, ktoré môžu v rôznych okolnostiach vyznieť nespravodlivo vo vzťahu exekútora či už k oprávnenému alebo k povinnému. Je to prirodzený následok snahy o efektívnosť súdneho rozhodovania v exekučných veciach, ktorého

zložkou je i snaha o efektívne skončenie exekúcie v prípadoch, v ktorých je zjavne daný, či už oprávneným alebo povinným v podobe návrhu na zastavenie exekúcie nevyjadrený dôvod na jej zastavenie. Z tohto dôvodu nemožno uvažovať ani o porušení základného práva sťažovateľa vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júla 2022

Peter Straka
predseda senátu